

Nr 119

Av herr **Braconier m. fl.**, *angående redogörelse till riksdagen för behandlingen hos Kungl. Maj:t av riksdagens skrivelser.*

Enligt föreskrift i 18 § tredje stycket i instruktionen den 24 maj 1957 för riksdagens ombudsmän åligger det JO att årligen före februari månads ingång för riksdagen redogöra för behandlingen hos Kungl. Maj:t av riksdagens skrivelser. Denna redogörelse är i vissa avseenden föga tillfredsställande, då de uppgifter JO erhåller ofta är summariska. För många icke slutbehandlade skrivelser anges ofta endast att ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Uttrycket användes uppenbarligen såväl när vissa förberedande undersökningar gjorts som när över huvud taget ingenting företagits med anledning av en riksdagens viljeyttring. Ibland betecknas en skrivelse plötsligt som slutbehandlad, utan att riksdagsskrivelsen över huvud blivit föremål för någon realbehandling. Icke så sällan torde Kungl. Maj:t ha för avsikt att icke alls tillmötesgå riksdagens önskan, vilket icke hindrar att flera decennier kan gå under vilka JO:s redogörelse anger att riksdagsskrivelsen i fråga icke desto mindre är föremål för prövning. Dylika fiktioner i det politiska livet är visserligen icke ovanliga, något som bland annat påpekats i en intressant studie av professor Fredrik Lagerroth, men är onekligen förvillande i det sammanhang som det här gäller.

Hur otillfredsställande detta redovisningssystem är torde framgå av några exempel. Riksdagen hade den 22 maj 1936 begärt utredning av smörets och margarinets näringsfysiologiska betydelse. Frågan var enligt JO:s redogörelse till 1958 års riksdag alltjämt beroende av Kungl. Maj:ts prövning. Vad anledningen var till denna mer än 20-åriga prövning, som icke givit något synligt resultat, ges icke besked om. Men i redogörelsen till årets riksdag förklaras kort och gott att skrivelsen är anmäld och lagd till handlingarna den 28 november 1958. I vilket avseende skrivelsen över huvud varit föremål för prövning är det omöjligt att bedöma enligt redogörelsen.

Den 8 juli 1942 hemställde riksdagen i skrivelse — sedan den avslagit en Kungl. proposition i frågan — om en ny utredning och ett nytt förslag rörande kontroll av insamlingar. Av JO:s redogörelser kan icke inhämtas mer än att Kungl. Maj:t prövat frågan under 16 år utan att lägga fram

en proposition. Att nya omständigheter kan ha tillkommit får man icke veta något om.

En rad liknande exempel skulle kunnat anges. Det torde vara uppenbart, att ett sådant redovisningssystem försvårar riksdagens möjligheter att bedöma om en riksdagens skrivelse kommer att föranleda någon åtgärd eller ej. Att detta kan vara till nackdel för lagstiftningsarbetet är visst. När det säges i JO:s redogörelse att en riksdagsskrivelse är föremål för prövning, kan detta betyda, att regeringen både vill och kan genomföra åtgärder, att regeringen vill men icke kan framlägga ett sådant förslag, som riksdagen hemställt om, men också innebära att regeringen kan men icke vill göra detta. Den parlamentariska situationen kan helt ha ändrat det läge, varuti en fråga kommit. Uppenbarligen vore det av betydande värde, om regeringen sökte underlätta riksdagens arbete genom att ge en fylligare redogörelse än vad nu sker för riksdagsskrivelser, som regeringen haft under prövning en längre tid, exempelvis fem år. Det borde gå att närmare precisera innebörden av att frågan är under Kungl. Maj:ts prövning. En sådan redovisning borde lämpligen kunna ges i berättelsen om vad sig i riket tilldragit. JO kunde därmed besparas ifrån att ge en sådan redogörelse om riksdagsskrivelsernas öden.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta

1) att upphäva 18 § tredje stycket i instruktionen för riksdagens ombudsmän beträffande JO:s redogörelse för behandlingen hos Kungl. Maj:t av riksdagens skrivelser,

2) att i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala, att Kungl. Maj:t måtte i riksdagsberättelserna ge redogörelser för behandlingen hos Kungl. Maj:t av riksdagens skrivelser.

Stockholm den 26 januari 1959

Jean Braconier

Harald Hallén

Folke Björkman

Eva Karlsson